

20 ЛІТ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЕОДЕЗІЇ І КАРТОГРАФІЇ

Излагается краткая история создания и развития Украинского общества геодезии и картографии и его деятельность на протяжении двадцати лет.

The short history of establishing and development of Ukrainian Society of Geodesy and Cartography and its activity during last 20 years are considered in the paper.

Вступ. У 2011 р. виповнюється 20 років Всеукраїнському громадському об'єднанню "Українське товариство геодезії і картографії" (УТГК). Товариство є провідною, потужною та впливовою громадською організацією, яка представляє інтереси своїх членів у державних установах та громадських спілках в Україні й за кордоном, організовує науково-технічні конференції, семінари, симпозиуми, з'їзди, активно допомагає державі у розв'язанні важливих технічних та економічних проблем, видає друковані праці, веде плідну міжнародну діяльність, здійснює захист інтересів галузі, підприємств та окремих працівників, нагороджує фаховими відзнаками працівників сфери геодезії, картографії та кадастру, сприяє науково-технічному прогресу в даній сфері. Діяльність товариства широко висвітлюється в пресі, на телебаченні та радіо, високо оцінюється в Україні й за кордоном.

Коротка передісторія виникнення УТГК. У грудні 1988 р. було створено **Всесоюзне товариство геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії (ВТГАЗК)** у складі Союзу наукових та інженерних товариств СРСР. 14 листопада 1989 р. утворено **Українську республіканську організацію цього товариства (УРО ВТГАЗК)**. Її базовими організаціями стали такі первинні осередки організації-попередника – Всесоюзного науково-технічного товариства "Гірниче": районне правління Південно-Західного АГП (955 осіб); первинні організації інституту УкрДІПВІЗ (290), Вінницької картографічної фабрики (96), Київського науково-редакційного картоскладального підприємства ВКО "Картографія" (53), ВО "Аерогеоприлад" (250), Київського топографічного технікуму (400 осіб), первинні організації Мінвузу, Держбуду, проектних і вишукувальних інститутів та організацій.

Для організації та проведення статутної діяльності на конференції було обрано правління Української республіканської організації ВТГАЗК чисельністю 17 осіб, ревізійну комісію з 5-ти осіб та бюро правління у складі 6-ти осіб. Головою правління обрали д. т. н., проф. П. І. Барана, заступниками голови к. т. н., доц. П. М. Шевчука та заступника директора інституту УкрДІПНТР Є. С. Шульгіна, членами бюро правління В. М. Джежору, М. Л. Крипиневи́ча, членами правління А. Л. Бондаря, В. М. Балакчина, В. А. Голишева, В. Д. Горохова, І. А. Дубровця, П. Ф. Жолкевського, В. А. Кияницю, А. І. Киричека, Є. В. Сидорчука, В. Г. Сушка, С. П. Ямелинця, вченим секретарем – Н. Т. Грановську,

П. І. Баран

П. М. Шевчук

Н. Т. Грановська

членами ревізійної комісії М. Д. Барчука, Ю. В. Поліщука, Н. О. Рохвалову, П. О. Романишина, В. С. Семіч. Конференція зобов'язала правління Української республіканської організації ВТГАЗК провести широку роз'яснювальну та організаційну роботу зі створення первинних осередків, районних та обласних організацій, популяризувати діяльність товариства, залучати до нього нових членів з числа працівників геодезичного профілю інших міністерств і відомств, викладачів, студентів вузів та учнів технікумів, визначила невідкладні завдання правління на найближчий період. Загалом УРО ВТГАЗК об'єднала 32 первинних осередки загальною чисельністю 840 членів, одне обласне (Одеське) та одне районне (Південно-Західне АГП) правління, 18 колективних членів.

У березні 1991 р. на установчій конференції представників первинних осередків, районних та обласних організацій УРО ВТГАЗК було створено **Українське товариство геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії (УТГАЗК)** (нині – **Українське товариство геодезії і картографії, УТГК**) як правонаступник Української республіканської організації ВТГАЗК. Керувати роботою товариства було доручено частково

© П. М. Шевчук, 2011

оновленому республіканському правлінню ВТГАЗК (до його складу увійшли к. т. н., доценти І. І. Гладких (м. Одеса), Р. Г. Пилип'юк (м. Івано-Франківськ) та І. С. Тревого (м. Львів), а також інженер Я. З. Осідач (м. Луцьк).

Наразі товариство об'єднує 51-ну організацію у 15-ти областях України та в АР Крим, з яких 25 – це державні підприємства, 5 – навчальні заклади, 21 – приватні фірми. Чисельність індивідуальних членів становить 215 осіб.

Основні віхи діяльності УТГК

Уся робота правління товариства проводиться згідно з річними тематичними планами за трьома основними напрямками: організаційно-масова робота, науково-технічна та міжнародна діяльність.

Організаційно-масова робота спрямована на організаційне зміцнення товариства, створення нових первинних осередків, обласних та регіональних організацій, розвиток науково-технічної і господарської діяльності. В результаті проведеної роботи за перший п'ятирічний період (1991-1996 рр.) чисельність первинних осередків порівняно з 1990 р. збільшилась майже вдвічі. Первинні організації були створені в 15-ти областях України, а також Одеська та Івано-Франківська обласні організації, Західна регіональна організація з центром у м. Львові. Для задоволення потреб підприємств та організацій у вирішенні конкретних науково-технічних, виробничих та соціальних проблем у м. Києві в 1991 р. було створено Український госпрозрахунковий центр науково-технічних послуг "Геокарт". На кінець 1995 р. товариство об'єднувало 966 індивідуальних і 18 колективних членів, кількість первинних осередків зросла до 42-х.

У 1991-1992 рр. велика увага приділялась виконанню топографо-геодезичних робіт, які були основним джерелом поповнення бюджету правління. У цей період було укладено 84 договори з підприємствами, організаціями і колгоспами на виконання топографічних знімань та інженерно-геодезичних вишукувань, надання науково-технічних послуг. Роботи виконували тимчасові творчі колективи (ТТК), які формувались із працівників геодезичних підприємств та організацій, проектних інститутів. Загальна вартість виконаних робіт і наданих послуг за ці два роки виробничої діяльності склала близько 2 млн рублів. Понад 50 сілських населених пунктів було забезпечено матеріалами топографічного знімання та інженерно-геодезичних вишукувань у масштабах 1:1 000 та 1:500. Розроблено і впроваджено у виробництво пакети прикладних програм для обчислення даних геодезичних вимірювань, надано інші науково-технічні послуги.

Маючи у цей період значні фінансові можливості, правління товариства з метою стимулювання творчої активності студентів старших курсів вищих і середніх навчальних закладів України встановило три іменні стипендії: імені А. Д. Моторного, імені М. Г. Відуєва та стипендію УТГАЗК для студентів топографічного технікуму. Стипендію імені А. Д. Моторного одержувала студентка 3-го курсу геодезичного факультету Львівського політехнічного інституту С. В. Рошупкіна, стипендію

імені М. Г. Відуєва – студентка 4-го курсу геолого-розвідувального факультету Івано-Франківського інституту нафти і газу О. А. Астапенко, стипендію УТГАЗК – студентка 3-го курсу Київського топографічного технікуму І. С. Луценко. На жаль, швидкі темпи інфляції та нестача коштів не дали змоги правлінню встановлювати такі стипендії в наступні роки.

Не уникало правління в своїй роботі і благодійних заходів. Наведемо приклади: участь у телемарафоні "Дзвони Чорнобиля", в ході якого до фонду потерпілим від аварії на ЧАЕС було перераховано 2 000 рублів. З цієї нагоди заступник голови правління П. М. Шевчук виступив по телебаченню і розповів глядачам України про вклад геодезистів і картографів у справу ліквідації наслідків аварії на АЕС. За зверненням профспілкової організації Українського АГП на оздоровлення дітей підприємства у 1991 р. було виділено 1 500 рублів, для придбання подарунків на новорічну ялинку – іще 500 рублів. На жаль, у 1993 р. виробничо-господарську роботу громадських об'єднань було заборонено Законом України "Про об'єднання громадян" і правління згорнуло благодійну діяльність.

Засідання президії правління проводилися 1-2 рази на квартал, а пленуми – переважно один раз на рік. У 1993-1994 рр. пленуми взагалі не проводились у зв'язку з тяжким економічним становищем. Загалом за перший п'ятирічний період було проведено 41-не засідання президії правління і 5 пленумів, на яких розглядалися актуальні питання діяльності товариства, серед яких можна виділити такі: про створення Українського товариства геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії (1991 р.); про проведення першої звітно-виборної конференції товариства в 1996 р. та звіт про діяльність за минулий період Західної регіональної та Івано-Франківської обласної організацій (1995 р.).

27 березня 1996 р. у м. Києві відбулась *перша звітно-виборна конференція товариства*, яка схвалила діяльність правління за період 1991-1996 рр., визнала її задовільною та затвердила акт ревізійної комісії. На конференції було обрано нове правління товариства чисельністю 15 осіб і ревізійну комісію у складі 3-х осіб. На розширеному організаційному пленумі головою правління було переобрано П. І. Барана, його заступником П. М. Шевчука, вченим секретарем Н. Т. Грановську. Членами правління стали А. Л. Бондар, І. І. Гладких, В. М. Джежора, П. Ф. Жолкевський, А. І. Киричек, Б. Д. Лепетюк, В. О. Мельников, В. М. Науменко, Б. Ф. Малюга, І. С. Руденко, І. С. Тревого, С. П. Ямелинець. Членами ревізійної комісії обрано В. Ф. Западнюка, І. П. Клімуса, В. Г. Скидан.

У 1996 р. товариство об'єднувало 18 колективних і 966 індивідуальних членів, але вже на початку 2001 р. їх стало лише 305 осіб. Значна частина спеціалістів відійшла у новостворені спілки землевпорядників та фотограмметристів, інші просто звільнилися з роботи і вибули з членів товариства. Правда, кількість колективних членів зросла до 32-х. Це були переважно виробничі підрозділи Укргеодезкартографії, колективи яких і

досі формують творчу атмосферу науково-технічного пошуку та впроваджують у виробництво нову техніку й передові технології.

17 жовтня 2001 р. в м. Києві відбулася *друга звітно-виборна конференція товариства*, яка схвалила діяльність правління за період 1996-2001 рр., визнала її задовільною та затвердила акт ревізійної комісії. На ній було внесено зміни до Статуту товариства, укорочено його назву – **Українське товариство геодезії і картографії**, затверджено розміри колективного членського внеску та річного індивідуального, накреслено першочергові завдання УТГК на найближчий час.

На конференції було обрано нове правління товариства чисельністю 19 осіб і ревізійну комісію у складі 3-х осіб. На розширеному організаційному пленумі президентом (головою правління) товариства було обрано д. т. н., проф. І. С. Тревого, віце-президентами А. Л. Бондаря та Ю. О. Карпінського, членами президії правління В. М. Жежеру, А. І. Жежеру, В. О. Орещенка, Р. М. Рудого, М. Д. Черемшинського, П. М. Шевчука, членами правління П. І. Барана, О. П. Дишлика, Р. Г. Каваця, В. О. Катушкова, Л. І. Криницького, Б. Д. Лепетюка, Б. П. Окопного, Р. І. Соссу, В. К. Тягура, О. Ю. Дегтяр (вчений секретар), членами ревізійної комісії – В. М. Василенко, В. Ф. Западнюка, І. П. Клімуса.

І. С. Тревого

У 2002-2006 рр. засідання президії правління проводилися майже щомісячно, на яких розглядалися актуальні питання статутної діяльності товариства.

У 2003 р. засновано заохочувальну відзнаку "Почесний геодезист України", а згодом (2006 р.) заохочувальну відзнаку "За заслуги в геодезії і картографії" та почесну відзнаку імені професора А. Л. Островського, а

також звання "Почесний член Українського товариства геодезії і картографії" (2009 р.) для нагородження працівників геодезичних і картографічних підприємств та організацій, вищих та інших навчальних закладів.

На кінець 2010 р. відзнаками "Почесний геодезист України" вже нагороджено 155 осіб, відзнакою "За заслуги в геодезії і картографії" I ступеня – 92 особи, II ступеня – 76, III ступеня – 116 осіб, почесною відзнакою імені професора А. Л. Островського – 11 осіб.

Правління УТГК організувало *відзначення важливих подій в діяльності галузі, окремих підприємств, організацій та їх працівників*. З метою стимулювання працівників галузі практикувалося вручення нагород: почесних відзнак, грамот, дипломів, цінних подарунків, премій тощо. До 10-ї річниці професійного свята було випущено значок "10 років професійному свята геодезистів і картографів України. Київ-Львів 2005". Ці значки отримали учасники урочистостей у Києві та учас-

ники Міжнародної конференції "Геофорум-2005". Організовано відзначення важливих подій у житті членів товариства А. Л. Островського, А. Л. Бондаря, О. Ф. Ладана, І. М. Гудзя, П. М. Шевчука, Р. Г. Пилип'юка та багатьох інших.

2-3 листопада 2006 р. у м. Києві відбувся *I Всеукраїнський з'їзд геодезистів*, який позитивно оцінив роботу правління за минулий період, вніс зміни до статті 2.3 Статуту і затвердив акт ревізійної комісії.

На з'їзді було обрано нові керівні органи товариства: правління чисельністю 18 осіб та ревізійну комісію у складі 3-х осіб. Головою правління – президентом товариства було обрано І. С. Тревого, віце-президентами стали: з наукових питань Ю. О. Карпінський, з загальних питань Р. І. Сосса, по роботі з недержавними підприємствами та організаціями М. В. Білоус, заступником голови з організаційних питань став П. М. Шевчук, вченим секретарем – С. А. Гусак. Членами правління обрано: О. В. Барладіна, Л. М. Даценко, О. Л. Дев'ятерикова, О. П. Дишлика, А. І. Жежеру, І. М. Зайця, О. Ф. Ладана, В. І. Малова, В. О. Орещенка, І. С. Руденко, М. І. Тарасенка, В. К. Тягура. Членами ревізійної комісії було обрано В. М. Василенко, І. П. Клімуса, М. І. Пньовського.

Члени президії правління після засідання

Основними питаннями, які вирішувало товариство у 2007-2010 рр., були такі: про проведення чергових науково-технічних конференцій "Геофорум" у Львові та Яворові; про участь делегації України у XXVI сесії Міждержавної ради з геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі держав-учасниць СНД; про положення про критерії нагородження заохочувальними відзнаками "Почесний геодезист України" та "За заслуги в геодезії і картографії"; про участь делегації УТГК у конференції INTERGEO (м. Лейпциг, Німеччина) та в картографічному конгресі (м. Москва, РФ); про роботу редакції журналу "Вісник геодезії та картографії" і стан випуску журналу у 2007 р.; договір про співробітництво УТГК з фірмою "Leica"; про звання "Почесний член Українського товариства геодезії і картографії"; про співпрацю з громадським об'єднанням геодезистів Польщі; про регіональну нараду представників геодезичних підприємств та організацій Дніпропетровської області щодо створення обласної організації УТГК.

Кількість колективних членів товариства за цей період збільшилась до 51-ї організації, із яких 25 – це державні підприємства, 5 – навчальні заклади та 21 – приватні фірми. Чисельність індивідуальних членів практично залишилась незмінною (215 осіб).

Науково-технічна діяльність правління. УТГК постійно дбає про розвиток геодезичної та картографічної наук і цим прагне сприяти науково-технічному прогресу в галузі. Для вирішення актуальних науково-технічних проблем виробництва залучаються інженерно-технічні працівники підприємств та організацій Укргеодезкартографії, вчені з наукових установ. Результати наукових досліджень і розробок щорічно доповідаються на науково-технічних конференціях, симпозіумах, семінарах, публікуються у професійних фахових виданнях і пропонуються до впровадження на виробництві.

Діяльність правління в цьому напрямі у 1991-1995 рр. була пов'язана з організацією засідань Клубу геодезистів та конкурсів на кращу розробку в галузі геодезії і картографії. У 1992 р. на конкурс надійшло 6 розробок, які було розглянуто, визначено переможців, їм виплачено премії: перша в сумі 2 000 рублів, дві другі по 1 000 рублів і три треті по 500 рублів. У наступних роках суми премій значно зросли, але розробок на конкурс не надходило.

У цей період були проведені такі науково-технічні заходи:

25-27.03.1991 р. – конференція на тему "Автоматизація картографування", яка пройшла у м. Києві за участю спеціалістів і науковців багатьох підприємств та організацій колишнього ГУТК СРСР, ЦНДІГАіК (м. Москва), НДІ прикладної геодезії (м. Новосибірськ), науково-дослідних і проектних інститутів України (усього 125 осіб). На конференції було заслухано понад 30 доповідей;

21-22.05.1992 р. – конференція з проблем територіального і земельного кадастру (м. Київ) за участю спеціалістів Укргеодезкартографії, Київського інженерно-будівельного інституту (КІБІ), представництва фірми "Leica", спеціалістів із Білорусі (м. Мінськ), усього 57 осіб. На конференції було заслухано 16 доповідей. У ній також взяли участь і виступили з доповідями начальник Головного управління геодезії, картографії та кадастру при КМ України А. Л. Бондар і голова Державного комітету земельних ресурсів України В. М. Чепков;

14-17 грудня 1992 р. – семінар на тему "Забезпечення топографо-геодезичними матеріалами інвентаризації земель" у м. Вінниці на базі картографічної фабрики. В роботі семінару взяли участь спеціалісти підприємств Укргеодезкартографії, Державного комітету земельних ресурсів, а також представники обласних служб, які займаються земельною реформою, члени правління УТГАЗК та низка голів рад первинних осередків товариства;

20-22.04.1993 р. – конференція на тему "Метрологічне забезпечення геодезичних робіт в Україні" (м. Харків) на базі НВО "Метрологія" за участю керівництва Укргеодезкартографії, провідних вчених і науковців вузів України, спеціалістів підприємств Укргеодезкартографії, науково-дослідних і проектних інститутів (усього понад 30 учасників).

На конференції було заслухано 17 доповідей, проведено екскурсії на метрологічний полігон і в лабораторії НВО "Метрологія";

20-21.04.1994 р. – конференція з проблем підготовки спеціалістів геодезичного профілю в Україні за участю працівників Міносвіти, вчених і викладачів вузів і технікумів, керівників геодезичних підприємств (усього 40 осіб). На конференції виступив з доповіддю її гість – представник Швеції Джім Відмарк, який розповів про підготовку спеціалістів геодезичного профілю у своїй країні;

15-17.11.1995 р. – конференція на тему "Основні напрямки розвитку фотограмметрії і дистанційного зондування" за участю фотограмметристів України та Росії. На конференції було засновано Товариство фотограмметрії і дистанційного зондування Землі, прочитано більш як 20 доповідей з актуальних питань розвитку фотограмметричної науки.

На всіх конференціях приймалися відповідні постанови та рекомендації, які розсилались зацікавленим організаціям та у відповідні державні органи.

У першому кварталі 1991 р. було налагоджено роботу Клубу геодезистів і картографів, засідання якого проводились один раз на квартал у формі вільної дискусії та обміну інформацією. В засіданнях клубу брали участь провідні спеціалісти з первинних організацій УТГАЗК м. Києва. Основні питання засідань: досвід Швеції у проведенні кадастрових зйомок та інвентаризації земель (доповідач – начальник Укргеодезкартографії А. Л. Бондар); проблеми ремонту геодезичних приладів і шляхи їх вирішення (доповідач – начальник майстерні УкрАГП І. М. Датій); геодезичне приладобудування в Україні та шляхи забезпечення підприємств геодезичними приладами (доповідач – начальник відділу Укргеодезкартографії М. Д. Черемшинський); супутникові навігаційні системи для визначення координат геодезичних пунктів (доповідач – начальник дослідної лабораторії УкрАГП В. Р. Загоруйко); теоретичні й практичні аспекти застосування космічної геодезичної системи (доповідач – співробітник Головної астрономічної обсерваторії НАН України І. М. Гайович); локальні методи геодезичної прив'язки астрономічних приладів до GPS-маркерів та пунктів геодезичної мережі (доповідач – к. т. н. О. М. Самойленко); основні напрямки розвитку топографо-геодезичних і картографічних робіт в Україні (доповідач – перший заступник начальника Укргеодезкартографії П. О. Романишин). Але складності з пошуком належного приміщення, відсутність коштів та інші організаційні труднощі не дали змоги зробити засідання клубу регулярними і постійними.

Значним досягненням у науковій роботі товариства та геодезичної громадськості стало започаткування видання (1993 р.) журналу "Вісник геодезії та картографії", який заснували Головне управління геодезії, картографії та кадастру при КМ України та УТГАЗК (у 2010 р. до складу співзасновників журналу увійшли також Науково-дослідний інститут геодезії і картографії та Всеукраїнська громадська організація "Українська картографічна асоціація"). За сприяння правління УТГАЗК та науковців – членів товариства у цей

період було видано *Російсько-український геодезичний словник* (автори А. Д. Моторний, Т. І. Панько, В. О. Літинський, В. А. Моторний. – К.: Гол. упр. геодезії, картографії та кадастру, 1992 р.) і *Глумачний словник з питань цифрового картографування, кадастральних і інформаційних систем* (автори П. М. Шевчук, Б. Д. Лепетюк, Ю. М. Смаглюк, Ю. В. Поліщук. – К.: УТГАЗК, 1992 р.).

У 1996-2001 рр. науково-технічна діяльність товариства зводилась до проведення науково-технічних конференцій, семінарів, творчих зустрічей тощо.

Важливою подією в житті товариства стало проведення в грудні 1998 р. в м. Києві науково-практичної конференції з літопису геодезії та картографії на тему "Історичні аспекти розвитку геодезії і картографії в Україні" – проблеми, над якою правління і активісти товариства працювали тривалий час. До цієї події побачили світ історичні нариси про розвиток землевпорядкування, геодезії та картографії на Буковині, загалом у Західній Україні та на Донбасі, опубліковані у "Віснику геодезії та картографії" проф. Я. І. Жупанським (м. Чернівці), проф. Л. Г. Руденком (м. Київ), доц. М. П. Безпалім (м. Донецьк), доц. І. М. Гудзем (м. Львів), інженерами Л. А. Пономаренко (м. Київ) та О. Й. Дрбалам (м. Львів).

На конференції було заслухано доповіді про основні етапи формування картографо-геодезичної служби в Україні (к. т. н. А. Л. Бондар), історію становлення та розвитку Українського аеро-геодезичного підприємства (к. т. н. П. М. Шевчук, М. В. Савушик, І. М. Заєць), історію становлення інституту "Укргеоінформ" та його роль у топографо-геодезичному забезпеченні міст України (О. Ф. Ладан), основні етапи картографування території України до 1920 р. (к. геогр. н. Р. І. Сосса), становлення та розвитку геодезичних і картографічних досліджень в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (к. геогр. н. А. М. Молочко), літопис підприємства "Поділлягеодезкартографія" (В. М. Кравецький), історію розвитку геодезичної освіти в Україні (д. ф.-м. н. П. М. Зазляк, д. т. н. С. П. Войтенко), основні етапи розвитку творчих об'єднань з геодезії та картографії в Україні (д. т. н. П. І. Баран).

У травні 2000 р. в Київському національному університеті будівництва та архітектури (КНУБА) було проведено наукову конференцію, присвячену 90-річчю від дня народження д. т. н., професора М. Г. Відуєва. У доповідях учасників конференції було висвітлено життєвий і творчий шлях цього видатного вченого та основні етапи розвитку наукових досліджень кафедри інженерної геодезії, яку він тривалий час очолював.

У листопаді 2000 р. товариство разом з КНУБА та НДІ будівельного виробництва (НДІБВ) за участю Держбуду України та Укргеодезкартографії провели першу міжнародну науково-практичну конференцію на тему "*Проблеми та перспективи розвитку геодезичного забезпечення будівництва*", на якій обговорювались питання організації інженерно-геодезичного забезпечення при проектуванні та будівництві інженерних споруд, виконанні будівельно-монтажних робіт, спостережен-

нях за деформаціями споруд у процесі їх експлуатації, а також проблеми підготовки фахівців з інженерної геодезії для будівництва. З доповідями на конференції виступили голова Держбуду України В. М. Гусаков, начальник відділу геодезичних робіт, метрології та стандартизації холдингової компанії "Київміськбуд" О. П. Кривий, головний маркшейдер корпорації "Укрметротунельбуд" М. В. Білоус, начальник управління Держбуду А. Б. Кришук, завідувач лабораторії метрології НДІБВ к. т. н. П. Є. Григоровський, завідувач кафедри інженерної геодезії КНУБА проф. С. П. Войтенко, заступник директора з наукової роботи ДНВП "Укрінжгеодезія" д. т. н. П. І. Баран, доцент Лодзинської політехніки (Польща) к. т. н. Веслав Павловські та інші.

Починаючи з 2002 р., правління товариства щорічно на честь професійного свята працівників геології, геодезії та картографії України організовує і проводить міжнародні науково-технічні конференції під назвою "Геофорум". Вони традиційно проходять на Яворівському військовому полігоні (Львівська обл.). Головним організатором цих конференцій виступає Західне геодезичне товариство УТГК.

Тематика цих конференцій стосується в основному розв'язання важливих проблем сучасного стану й розвитку геодезичної освіти, науки та картографо-геодезичного виробництва.

Підтримку оргкомітету в проведенні конференцій, крім правління УТГК, надають Укргеодезкартографія, НУ "Львівська політехніка" і багато виробничих, наукових, проектних, навчальних і громадських організацій. На конференцію приїжджають фахівці зі всіх регіонів України, а також зарубіжні гості з Росії, Казахстану, Латвії, Молдови, Польщі, Німеччини, Канади, США та інших країн. Геофорум часто відвідують високі гості та офіційні особи з урядових структур, а також відомі науковці й керівники наукових закладів. Серед них академік НАН України Я. С. Яцків, ректор НУ "Львівська політехніка" член-кореспондент Академії педагогічних наук України Ю. К. Рудавський, керівники Укргеодезкартографії, Збройних Сил України. У 2006 р. в роботі конференції брав участь президент МФГ проф. Holger Magel, який вперше відвідав Україну.

Конференції "Геофорум" супроводжуються виставками новітніх приладів, устаткування, програмних продуктів відомих у світі приладобудівних фірм.

До конференцій завжди видається черговий номер фахового збірника наукових праць "Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва". Варто відзначити активну роботу в питанні організації геофорумів Західної регіональної організації УТГК, яка об'єднує 26 первинних осередків, створених у навчальних закладах, підприємствах та установах Волинської, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Чернівецької областей. Особливу активність в організації цих форумів проявляють голова правління Західного геодезичного товариства проф. І. С. Тревого, його заступник д. т. н., проф. С. Г. Савчук, член правління д. т. н., проф. Л. М. Перович.

Загалом щорічно члени товариства беруть участь у 20-30-ти конференціях, симпозіумах, конгресах,

які проходять як в Україні, так і за її межами. За двадцять років опубліковано понад 10 фахових монографій, підручників, посібників, нормативно-технічних документів, понад 150 наукових статей. Кількість публікацій із року в рік зростало на 30-35 %. Крім того, проблеми картографо-геодезичної діяльності висвітлювались і в періодичних засобах масової інформації.

Міжнародна діяльність товариства зводилась до участі наших делегацій у багатьох міжнародних заходах за часткової або повної фінансової підтримки наших делегатів організаторами цих заходів, бо власних коштів на закордонні відрядження у правління не вистачало. Такими заходами у 1990-1996 рр. були:

- міжнародна зустріч-колоквиум з геодезії та кадастру в м. Шверін (Німеччина) (1990 р.);
- міжнародна зустріч представників професійних товариств Східної і Центральної Європи (1993 р.);
- конгрес Міжнародної федерації геодезистів, який проходив у м. Мельбурні (Австралія, 1994 р.); на ньому УТГК прийняли в члени МФГ;
- міжнародний симпозіум на тему "Від планової економіки до ринкової", м. Берлін (Німеччина) (1995 р.);
- міжнародний симпозіум "Професійна практика, освіта геодезистів і нові технології" у м. Софії (Болгарія) (1995 р.).

Прийняття УТГАЗК у члени Міжнародної федерації геодезистів дало йому можливість вийти на міжнародну арену, регулярно отримувати інформаційні матеріали про діяльність МФГ, про конференції, симпозіуми та інші міжнародні зустрічі, нас стали запрошувати на ці заходи. Міжнародні контакти товариства у цей період здійснювались переважно саме через Міжнародну федерацію геодезистів. Члени товариства брали участь у 20-ти міжнародних з'їздах, конференціях, виставках, які відбувались в Україні та за її межами (Білорусь, Велика Британія, Нідерланди, Данія, Польща, Російська Федерація, Словаччина, Франція, ФРН, Швеція, Чехія та інші країни). Активними учасниками творчих контактів на міжнародному рівні у цей період виступали професори О. М. Марченко, П. М. Зазуляк, С. П. Войтенко, О. Л. Дорожинський, Я. М. Костецька, А. Л. Островський, Л. М. Петрович, І. С. Тревого, доцент К. Р. Третяк, інженери Б. І. Романюк, М. Д. Черемшинський та інші. Використання нових можливостей дозволило не тільки вивчити міжнародний досвід, а й поділитися зі світом нашими досягненнями.

У 2001-2006 рр. міжнародну діяльність товариства можна охарактеризувати активізацією ділових контактів з громадськими організаціями, науковими та навчальними установами, виробничими колективами та фірмами країн СНД, Східної та Центральної Європи, Великої Британії, США. Воно вивчає досвід їх роботи та співпрацює з ними, обмінюється науковою і навчальною літературою.

У цей період члени товариства взяли участь у кількох інтернаціональних конгресах, конференціях, симпозіумах, семінарах. Щороку делегація від УТГК відвідувала конгреси "INTERGEO", які

організовує Спілка геодезистів Німеччини. У різні роки члени товариства брали участь у роботі світового картографічного конгресу в Південній Африці, у ювілейній науково-технічній конференції, присвяченій 225-річчю МПГАіКа (Москва), у міжнародних форумах "Геодезичні дні" в Словаччині, у конференціях, що проводились в інших країнах.

Під час роботи конгресу "INTERGEO-2004" в Штутгарті (Німеччина) відбулися переговори керівництва УТГК і МФГ, в результаті яких було домовлено зменшити розмір щорічного членського внеску УТГК. Одночасно керівництво МФГ погодилось відвідати Україну і взяти участь у роботі Міжнародної конференції "Геофорум-2005". Конференцію у 2005 р. відвідав директор офісу МФГ у Данії Markku Villikka, а в 2006 р. в Україну прибув і президент МФГ проф. Holger Magel. Окрім участі в конференціях, високі гості відвідали НУ "Львівська політехніка", обласне державне управління земельних ресурсів, спілкувалися з керівництвом Укргеодезкартографії, зі студентами, мали цікаві екскурсії.

Правління УТГК брало участь в обговоренні кандидатури майбутнього президента МФГ, який мав обиратися на XXIII конгресі в 2006 р. у Мюнхені (Німеччина).

У 2007-2010 рр. делегації від УТГК брали участь у таких міжнародних заходах:

- у XXIII картографічному конгресі (м. Москва, Росія), який проходив у серпні 2007 р.;
- у конференції "INTERGEO-2007" (м. Лейпциг, Німеччина), яка проходила у вересні 2007 р.;
- у конференції "Міжнародні геодезичні дні у Польщі", яка проходила у квітні 2008 р. у Варшаві;
- у конференції "INTERGEO-2008", яка проходила у вересні 2008 р. в м. Бремені (Німеччина);
- у конгресі "INTERGEO-2009", який проходив у вересні 2009 р. в м. Карлсруе (Німеччина);
- у XXXVII з'їзді громадського об'єднання Польщі "Товариство польських геодезистів" (SGP), який проходив 21-23 травня 2010 р. у м. Кракові;
- у конгресі "INTERGEO-2010", який проходив у м. Кельні (Німеччина) в жовтні 2010 р.

Крім того, делегація від УТГК взяла участь у святкуванні 60-ї річниці утворення Топографо-геодезичного республіканського унітарного підприємства "БЕЛГЕОДЕЗИЯ" (колишнє Західне, пізніше – Підприємство № 5 ГУГК СРСР).

Серед інших подій міжнародного життя товариства слід назвати участь членів правління у заходах, присвячених включенню геодезичного об'єкта "Дуга Струве" до Списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО, які відбувались 15 і 17 червня 2006 р. в м. Києві та у Хмельницькій області (на пункті "Фельштин").

Видавнича діяльність. Українське товариство геодезії і картографії має свої періодичні видання. Це науково-технічний журнал "Вісник геодезії та картографії" і збірник наукових праць "Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва". Попри фінансові труднощі журнал друкується регулярно і, починаючи з 2006 р., виходить шість разів на рік. Це фахове (за рішенням ВАК України) видання, в якому можуть публікуватися ре-

зультати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата технічних і географічних наук.

"Вісник геодезії та картографії" різних років видань

Збірник видається періодично Західним геодезичним товариством УТГК (з 2005 р. він виходить двічі на рік). Матеріали в збірнику друкуються п'ятьма (українською, російською, англійською, польською та німецькою) мовами. Редакційна колегія з 12-ти фахівців зі Львова, Києва, Рівного та Одеси забезпечує належну якість збірника.

Захист професійних та економічних прав підприємств, організацій галузі, її окремих працівників, інтересів навчальних закладів. Одним з престижних завдань товариства є захист прав та інтересів картографо-геодезичної галузі, науки й освіти, підприємств, організацій та окремих працівників, участь у законотворчій діяльності. Так, у 2003 р. товариство ініціювало лист до Президента України та публікацію в газеті "Урядовий кур'єр" від 25 травня 2003 р., які стосувалися захисту професійних інтересів Укргеодезкартографії. В результаті наших спільних зусиль інтереси галузі були відстояні.

Правління УТГК та Рада ветеранів підприємств № 13 виступили на захист інтересів київських геодезичних підприємств, розташованих у центрі міста. Їх звернення до Президента України з цього питання від 15 липня 2004 р. відіграло не останню роль у боротьбі за збереження виробничих приміщень за підприємствами.

Починаючи з 2003 р., правління товариства неодноразово виступало за збереження військової геодезичної підготовки фахівців у НУ "Львівська політехніка" і зверталось з цього приводу до міністрів оборони та освіти і науки України. Але влітку 2010 р. було отримано повідомлення, що змінювати місце підготовки військових фахівців з повною вищою освітою з геодезичних спеціальностей немає потреби.

Правління УТГК ініціювало створення в країні постійно діючої комісії з розгляду документації на видачу ліцензій для виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт. Така практика існує в багатьох розвинених країнах. Члени правління товариства працювали у цій комісії, що позитивно впливало на якість і оперативність розгляду справ.

Твердою була позиція картографо-геодезичної

громадськості України у питанні відновлення статусу Державної служби геодезії, картографії та кадастру як самостійного державного органу виконавчої влади в країні. З цим питанням правління УТГК багато разів зверталось в урядові установи, зокрема і безпосередньо до колишнього Прем'єр-міністра Ю. В. Тимошенка. Крім того, в центральних газетах були опубліковані аргументовані статті А. В. Гожого, П. О. Романишина, П. М. Шевчука "Хто відновить категорію точних галузей науки і виробництва" ("Урядовий кур'єр" від 22 березня 2005 р., № 51), акад. Я. С. Яцківа, першого заступника директора НДІ геодезії і картографії О. В. Кучера та інших вчених. Прозвучали виступи фахівців на радіо і по телебаченню.

Захисту фахових інтересів картографо-геодезичної галузі країни були присвячені виступи президента і членів правління УТГК на урочистих зборах громадськості під час відзначення професійного свята працівників геології, геодезії і картографії у 2005 р. і на Міжнародній конференції "Геофорум-2005". Все це і сприяло виходу Постанови Кабінету Міністрів України № 550 від 12 липня 2005 р. про підвищення статусу Державної служби геодезії, картографії та кадастру як урядового органу державного управління.

29 грудня 2009 р. правління товариства організувало прес-конференцію в УНІАН, тема якої стосувалась розпорядження КМ України про передачу топографо-геодезичних підприємств та організацій до сфери управління Держкомзему. Мета цього заходу – довести до широких кіл громадськості думку фахівців про негативні наслідки такого кроку. У прес-конференції взяли участь: проф. І. С. Тревого, проф. С. П. Войтенко, проф. С. Г. Могильний, колишній голова Укргеодезкартографії к. т. н. А. Л. Бондар.

У липні 2008 р. президія правління ухвалила рішення про висунення колективу творців Національного атласу України для нагородження їх Державною премією та включення до загального списку авторів цього видання Р. І. Сосси, І. С. Руденко, Л. М. Веклич. 1 лютого 2010 р. правління УТГК підтримало висунення для нагородження Державною премією України з науки і техніки авторів

Лауреати Державної премії України за роботу "Національний атлас України"

навчального комплексу (підручник, практикум, навчальний посібник) з геодезичного приладознавства "Геодезичні прилади", підготовленого групою викладачів НУ "Львівська політехніка".

Значну роботу виконало товариство з підготовки та розгляду проектів законів України про топографо-геодезичну і картографічну діяльність, про стандартизацію і метрологію, про кадастр та інших.

Громадська робота в товаристві потребує самовідданості й обов'язковості її виконавців та займає немало часу. Тому наприкінці статті варто назвати найактивніших членів товариства, щоби їх знала і шанувала геодезична і картографічна громадськість України. Це П. І. Волчко, В. М. Глотов, О. Л. Дев'ятериков, О. М. Денисов, О. М. Іванчук, В. В. Задорожний, П. М. Зазуляк, В. М. Зубач, Р. І. Козак, В. Р. Коники, С. Г. Савчук, І. С. Тревого (всі м. Львів); П. І. Баран, О. В. Барладін, М. В. Білоус, А. Л. Бондар, О. П. Дишлик, А. І. Жежера, І. М. Заєць, Ю. О. Карпінський, В. Я. Ковтун, О. Ф. Ладан, Б. Д. Лепетюк, І. Д. Макаренко, В. М. Молодцова, В. О. Орещенко, І. С. Руденко, В. М. Ревуцький, Р. І. Сосса (всі м. Київ); Є. Ю. Ільків, Б. Ф. Малюга (обидва м. Івано-Франківськ); Б. В. Мацюра (м. Маріуполь); І. С. Савицький (м. Дніпропетровськ); В. Б. Лемик (м. Полтава); В. К. Тягур (м. Херсон); Р. Г. Юрковський, В. М. Ярошенко, І. Л. Учитель, М. С. Звягіна (всі м. Одеса); Я. Й. Шевчук (м. Тернопіль); В. І. Малов, П. І. Сосновський, Б. П. Окопний (всі м. Вінниця); А. І. Полунченко (м. Лубни); О. І. Терещук (м. Чернігів); А. М. Приймак (м. Рівне); І. В. Калинич, В. В. Проданець (м. Мукачеве); В. М. Мельник (м. Луцьк) та багато інших.

Українське товариство геодезії і картографії оптимістично дивиться в майбутнє і тому маємо підстави стверджувати, що воно і надалі залишиться лідером серед громадських об'єднань у сфері геодезії, картографії та кадастру.

Література

1. Баран, П. І. Десятиріччя діяльності УТГАЗК [Текст] / П. І. Баран, П. М. Шевчук // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва в Україні: зб. наук. пр. – Л., 1996. – С. 4-7.
2. Баран, П. І. Роль і завдання Українського товариства геодезії, аерокосмічних зйомок та картографії у становленні геодезичної служби України [Текст] / П. І. Баран, І. С. Тревого, П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 1997. – № 1. – С. 120-123.
3. Баран, П. І. Основні етапи розвитку творчих об'єднань з геодезії та картографії в Україні [Текст] / П. І. Баран // Вісн. геодез. та картогр. – 1999. – № 2. – С. 77-79.
4. Баран, П. І. Українське товариство геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії на межі століть [Текст] / П. І. Баран // Вісн. геодез. та картогр. – 2001. – № 3. – С. 84-86.
5. Тревого, І. Наукова і громадська діяльність товариства після встановлення професійного свята працівників геодезії і картографії України [Текст] / І. Тревого, І. Макаренко // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва: зб. наук. пр. – Л., 2005. – С. 5-13.
6. Шевчук, П. М. Про діяльність Українського товариства геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії (УТ ГАЗК) [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 1994. – № 1. – С. 127-131.
7. Шевчук, П. М. Перша звітно-виборна конференція Українського товариства геодезії, аерокосмічних зйомок та картографії [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 1996. – № 2. – С. 15-17.
8. Шевчук, П. М. Друга звітно-виборна конференція Українського товариства геодезії, аерокосмічних зйомок і картографії [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 2001. – № 4. – С. 6-8.
9. Шевчук, П. М. I Всеукраїнський з'їзд геодезистів [Текст] / П. М. Шевчук, І. С. Тревого, О. М. Іванчук, В. М. Глотов // Вісн. геодез. та картогр. – 2006. – № 6. – С. 48-52.
10. Шевчук, П. М. Засідання президії правління УТГК у першому кварталі [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 2008. – № 2. – С. 44-45.
11. Шевчук, П. М. Про засідання президії правління Українського товариства геодезії і картографії від 22 січня 2009 р. [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 2009. – № 1. – С. 51-52.
12. Шевчук, П. М. Про засідання президії правління Українського товариства геодезії і картографії у IV кварталі 2009 р. [Текст] / П. М. Шевчук // Вісн. геодез. та картогр. – 2010. – № 1. – С. 38-41.

Надійшла 06.12.10